

Pečující moc

1/ Duševní zdraví, výchova, a inženýři duší

[popis kurzu Evaluace ve vzdělávání na PedF UK]

*Cílem předmětu je pochopit **evaluaci jako prostředek dosahování kvality** ve vzdělávání. Pozornost bude orientována na **teorie kvality a efektivity a postupy jejich operacionalizace prostřednictvím kritérií, indikátorů a evaluačních nástrojů**. Z hlediska úrovně se obsah předmětu zaměří na hodnocení vzdělávacího systému a evaluaci a autoevaluaci školy. O hodnocení práce učitelů a žáků bude pojednáno jen okrajově s odkazem na předměty, které se těmto tématům věnují specificky (např. Profesní rozvoj učitelů, Školní hodnocení). Studenti se naučí vybírat vhodné evaluační nástroje pro hodnocení školy, případně se některé jednoduché naučí vytvářet, zpracovávat a vyhodnocovat jejich výsledky.*

[popis kurzu Aktuální otázky pedagogiky na PedF UK]

Anotace kurzu Podpora dětí s překážkami v učení

předmět kombinuje a) řízenou praxi studentů zaměřenou na individuální *podporu* dětí s překážkami v učení (dětí ze *sociokulturně znevýhodněného* prostředí, *dětí-cizinců*, dětí s *poruchami* učení a chování apod.) pod supervizí odbornice na speciální pedagogiku v prostředí moodle b) e-learningovou podporu studentů umožňující jim analyzovat, reflektovat a hodnotit praktické zkušenosti z řízené praxe studentů popsané v bodě a) a činit tak efektivní rozhodnutí při další práci s těmito dětmi a prohlubovat své profesní kompetence v této oblasti. [...]

Anotace kurzu Nadaný žák

Předmět připravuje budoucí učitele na práci s nadanými žáky [v] inkusivní třídě primární školy. Dále rozvíjí obecně didaktické kompetence studentů *individualizovat a diferencovat* výuku tak, aby dokázali vytvářet bezpečné, motivující a *podpůrné* prostředí pro učení také těchto žáků, a umožnili jim tak maximálně využít svůj *potenciál*. [...]

Cílem kurzu Podpora žáků s překážkami v učení je rozvoj profesních kompetencí v oblasti diagnostikování, rozvíjení a průběžné evaluace vzdělávacích potřeb žáků.

Cílem kurzu Nadaný žák je rozvoj kompetencí diagnostikovat nadané žáky v heterogenní třídě, diferencovat a individualizovat výuku tak, aby podporovala rozvoj jejich potenciálu a reagovala na jejich specifické vzdělávací potřeby.

2/ z příručky MŠMT “jak mluvit s dětmi o koronaviru” (https://www.msmt.cz/file/52666_1_1/)

První pomoc při strachu a úzkosti

Představ si všechny možné nástroje, které ti mohou pomoci, když máš strach, a ulož si je do své osobní brašny s nápisem „První pomoc při strachu a úzkosti“.

Sem můžeš napsat, co si do takové brašny dáš, anebo si vezmi papírovou krabici a do ní ulož všechno, co tě napadne:

První pomoc
při strachu a úzkosti

31

Každý máme svůj úkol a odpovědnost!

Vědci a lékaři

Vědci a lékaři sledují, jak se Koroňák šíří mezi lidmi, a vymýšlí opatření, jak tomu zabránit.

Dospělí

Úkolem dospělých je, aby sledovali vývoj doporučení, jak se Koroňákovi bránit, dodržovali je a předávali dětem.

Děti

Tvým úkolem je poslechnout své dospělé, kteří ti řeknou, co máš nebo nemáš dělat.

Nejsme bezmocní, společně to zvládneme!

21

(hodilo by se zamyslet, proč pro “použití” příručky “vydalo” MŠMT [další příručku](#) -- pojímá ji samu jako nástroj, který se musíme naučit ovládat?)
níže: z příručky [Pro rodiče v prvních liniích a jejich rodiny](#) -- neporovnatelnost duševního a tělesného léčení, magie slova (léčení pojmenováním)
3/ říkanky pro děti (výběr z <https://psych.fss.muni.cz/media/3219781/rikanky-pro-deti-210320.pdf>)

5 OŠETŘENÍ

- **Ošetřete** jeho emoce - pomozte mu s jejich pojmenováním (třeba tak, že je pojmenujete u sebe).

KLIKA

Na co saháš, Toniku?
Nebor za tu kliku!
Pozdě. Ruka už je na klice,
špinavá je velice.
Hned jak domů přijdeme,
všechnu špinu smyjeme.
Než do pusy ruce strčíme,
pěkně si je zmydlíme.

PRASÁTKO

Piggy je malé solátko
a je to pěkné čuňátko,
však naučil se zakrátko,
myt pořádně si kopytko.

VEVERKA

Skáče veverka, hop a hop,
ze stromu na strom hop a skok.
Však velice se podiví,
když své tlapky uvidí.
Špinavé jsou očička,
i když jsou tak maličká.
Než zas půjde na ořechy,
musí umýt sebe, blechy...
Řádně tlapky omyje
a už zase hoduje.

NECH MAMINKU ODPOČINOUT

„Mami, mami, pojď si hrát!“
Voň Toník častokrát.
Mama únavou už padá,
z ohýbání bolí záda.
Musí žehlit, vařit, práť,
nemůže si jenom hrát.
Toník je však chytrý kluk,
na mámu teď ani muk.
Hrát si však chce drobatko,
tak napaďne ho zalerátko:
„Poprosim teď tatínka,
ať má klid má maminka.“
A tak spolu všeže stávi,
být spolu je hodně bavi.
„Maminka si odpočine,
s nudou s tátou zatočilme!“

AUTODRÁHA

Karlík stávi autodráhu,
ukazuje velkou snahu
chvilí sám si hrát,
s nudou líp se práť.
Včera s tátou
měli pátou
jízdu na plně otáčky,
když s autama řezali zatačky.
Teď táta spává,
pak k počítači vstává,
nebo mámě pomáhá,
a čekáť musí dráha.
Ale Karlík už ví co s tím,
„vždyť já sám si hrát smím!“
A tak skládá, skládá,
hotová je dráha.
Už řezou auta zatačky,
za diváky má své plyšáčky.

(jistě se hodí i do evangelia)

Práce s výjimkou, otázka normy

Otázka *normálního* (modelového) příjemce vzdělání:

na základě práce s výjimkami v úryvcích

šířeji v rétorice inkluze a individuality, tolerance, liberalismu -- má být cílovým žákem *jakýkoli* žák? A pomocí jakých nástrojů se pole rozšiřuje na žáky,

které v něm dosud zahrnuti nebyli (nadání, případně ti s překážkami v učení)

Rozlišuje se nějak normalita a poslušnost (přízpusobivost)?

(opět rozdělení na rozkazování a vychovávání)

Jazyk inženýrství, nástrojů, burzovních makléřů -- operacionalizace, evaluace

dětské jako duševní (dítě jako duševně nemocný + choulostivý -> nesamostatný) (obr. 2a) X instrumentální racionalita, rétorika *zdrojů, nástrojů, (poruch)*

Nemělo by dětské, hravé, živé, duševní být právě to, co je stroji a nástroji nejméně uchopitelné?

Tedy: Spolupracují zde tyto dva prvky (dětské, inženýrské), nebo soupeří? Podporují instrumenty, operacionalizace a kompetence děti a duši, či ukazují svou moc, snaží se kolonizovat i výjimečné a dosud vyjímané oblasti?

Vychováváme inženýrsky, chceme také vychovat inženýry? (obr. 2b) mají si děti (ve zdraví) *vytvářet sadu nástrojů*, aby zvládly/překonaly sebe-nezdravé?

dítě jako nemoc, přenašeč (protože neopatrné, nevědoucí -- musíme ho držet v mezích + naučit rozeznávat nepřitele)

universalita skrze individualitu? (*obecná* schopnost individualisovat a diferencovat) X přechod na dividiální, modulující vizte (Postskriptum) formy vzdělávání (průběžně hodnotící aplikace kontrolující, že žák dává pozor), nivelisace skrz zaměnitelnost (online identit, obličejů ve videohovoru), prefabrikovanost (vzdělávací aplikace)

Příbuzně: někteří si koronovou videovýuku pochvalují -- nakolik je to pro to, že dosahuje (problematických) cílů tradiční instituce hladčeji? (jakási diskrétní modulace)

(srovnejte pohled Feřtka z Eduln:) *A s tím souvisí třetí a nejdůležitější bod shody. Vzdělávání zprostředkované digitálními technologiemi zásadně narušuje hierarchický model a činí všechny zúčastněné strany rovnoprávnější. Ve třídě můžete přísným pohledem, známkou, poznámkou či jiným lehce represivním nástrojem zařadit, aby žáci poslouchali a dělali i to, co je ve skutečnosti nezajímá. V on-line prostředí je to krajně obtížné.*

Případně Videovýuka, Generace Ž -- influenceři a edutainment (+ pro prolínání se školním prostředím třeba postava učitelky youtuberství ve filmu *Nebát se ničeho* od Jakuba Jiráka, víceméně nicméně stačí populární karikatura)

Nahrazování rodiny, problém výchovy

Obr. 2c ukazuje, jakou má kdo autonomii a odpovědnost -- z dětí jsou neautonomní vykonavatelé/poslušní poddaní, z rodičů poslové, kteří doručují (a sami vykonávají) rozkazy politiků a odborníků (byť alespoň použitý jazyk -- *doporučení, sledování vývoje* -- jim přiznává jistou autonomii), kteří reprezentují moc, která pak ve výchově supluje rodiče. Zároveň rodičům rozkazuje (či je také vychovává?) Jak se liší výchova přímá a zprostředkovaná? Jak výchova od rozkazování? (jako příklad pokusů o skutečné nahrazení rodičů necht' poslouží výchovné básničky v bodě 3/)

Případně k rozvíjení pro zábavu: Jak v tomto kontextu interpretovat lapálie homeoffice matek a otců, když jim moc najednou děti vrátí? Vizte básničky "Nech maminku odpočinout", "Autodráha", a např. (koronavirovým a mamčovským humorem nabitý) [čtenářův blog](#). ([Na okračování](#).) Pár vybraných zápisků:

14.3.: *Ačkoli je sobota, dávám si předsevzetí dohnat domácí zadání zanedbaná či nedokončená v týdnu, a tak se hned po ránu vrhám na kontrolu sešitů. Z dějepisu dostali napsat pět vět o 2. světové válce. Syn má k mému úžasu (sama bych si nebyla jistá, jak shrnout 2. světovou válku do pěti vět) popsanou celou stránku! V roce 1933 byl Adolf Hitler zvolen římským kancelářem.... V roce 1939 vznikl protentokrát čechy a morava...Macisté zřídili koncertační tábory... Následoval pokus o jejich soupis, který nemohu publikovat, aniž bych vzbudila nevoli Českého svazu bojovníků za svobodu. „Vojto, z čehos to, prosím tě, opisoval?“ „Zavolal jsem dědovi, aby mi s tím úkolem pomohl. Bylo ho blbě slyšet, protože byl zrovna venku a foukal tam vítr.“*

1.4.: *Již v předsíní nejmladší syn avizuje, že se učil zeměpis. Jediné, co prý nevěděl, je, o kolik je Amazonka delší než Nil. Po celodenní mediální masáži na téma Itálie nemám myšlenky ani na africký, natož na jihoamerický veletok. Sáhnu po mobilu, avšak vzápětí si uvědomím, že manžel vypnul z výchovných důvodů Wifi, a tak se snažím v hlavně sesumírovat to, co v práci nazýváme kvalifikovaným odhadem. Tedy vyplívnout hodnotu zcela bez podkladů. Syn již déle nevydrží a odpoví si sám: „Přece o pět písmen, mamí.“*

9.4.: *V manželovi jsem se hořce zklamala. Učitel vrátil úkol z matematiky pro 4. ročník jako částečně chybný. Vyplísním manžela aspoň po telefonu. Dospívám k jinému, leč též chybnému výsledku. Testuju, jak si se zapeklitým příkladem poradí starší děti. Metodu profesora Hejného neovládají. Rozesílám příklad několika kolegům a rodinným příslušníkům. Jen málokteré výsledky se shodují. Po večeri a sklence vína ukončím tichou domácnost, protože přicházím na geniální myšlenku zavolat kamarádce, která Hejného matematiku vyučuje. Mluvíme téměř tři hodiny a obě uskáváme víno. Probereme děti, zvířata, práci, politiku a chlapy (v tomto pořadí) a shodneme se, že jde o nesmyslné zadání. Ještě v noci píšu učiteli, že 3 z 5 inženýrů došli k výsledku 5200.*

9.4.: *Vzdávám to. Proč jsem hned v březnu nešla na ošetřovák? Bije se ve mně hrdost, že to přece zvládnou, s bezmocí a vztekem na kolegy, kteří zůstali doma.*

1.6.: *Na dětský den děti straším písemkami, které je jistě po návratu do školy čekají, ale posléze se dozvídám z facebookové diskuze, že těch 10 dní ve škole slouží pouze k odevzdání učebnic, vyklizení tříd a předání vysvědčení.*

2. 6.: *Již potřetí se mění místo kroužku anglické konverzace. Podezřívám organizátory, že je to z důvodu, aby nemuseli místo dezinfikovat. Hodinu před konáním začne pršet, takže se narychlo mění počtvrté.*

4. 6.: *Třídní schůzky poprvé v životě on-line. Nebudu muset tentokrát přebíhat ze třídy do třídy, pouze zapnu tři obrazovky najednou.*

5. 6.: *V MHD je už zase těsno, takže vyslechnu z cizího hovoru, že ošetřovné ve výši 80 % platu je vlastně vyšší, než normální příjem, protože se jako sociální dávka nedaní. Z hlavy nedokážu propočítat, o kolik jsem se pracovní aktivitou připravila peněz. Blbý ten, kdo má děti. Blbější ten, kdo s nimi nezůstal letošní jaro doma.*

Totéž v návaznosti na Foglara

Na semináři o skautingu jsme prováděli jakousi psychopatologii Jaroslava Foglara a skautského hnutí jako volnočasově-výchovného uskupení a sledovali kořeny těchto už v tradici od jezuitského pastýře a jeho stáda, protestantské logofilní racionality a pojetí výchovy/vzdělanosti.

Zaměřovali jsme se u něj zhruba na aspekty parazitní, kukačkovské, případně [upírské](#).

Rádoby provokativně by se dalo říct, že jejich projevy najdeme téměř bez výjimky i ve školním/akademickém prostředí --

nahrazování rodiny (přetékání do mimoškolního času; matička třídní, která se o nás stará, nakolik jde o byrokracii; školní výlety),

věčné mládí pedagogů/akademiků,

kult práce a konflikt s dobrovolností (frase *škola hrou*, etymologická glosa se *schola*),

činnost banální x stěžejním/předuležitým (*hry* u skautů, formální cvičení, které má ale být *základem života*, ve škole, případně hnětení akademického korpusu, které zároveň posouvá hranice lidského poznání, na universitě),

tresty a motivace: formální (známka, bobřík), sociální (hanba), vyloučení (za *neaktivitu*),

posedlost psaným a zapisováním (táborový deník x třídní kniha, žák jako žakovská knížka),

problém identity, subkulturní aspekty (skautem i gymnazistou/filďákem je člověk celý život, resp. i mimo školu; *zapadnutí* do party/třídy),

zcizování známého (přezdívky u skautů; tituly a formální vyjadřování; akademický žargon, případně odborné pojmosloví ve vzdělávání),

pomoc světu seberozvojem, metafysické monstrum a nerozhodnutost (škola pro život x pro školu x jako doplněk života) kolem banality (kotlíkaření tam, čtení, psaní a počítání onde).

Nakolik by tohle ukazovalo na foglarovské patologie (puritánství, fixace na matku, posedlost kontrolou, logofilie) i u vzdělávajících (pedagogů, akademiků), a nakolik to naopak očišťuje i Foglara -- šlo by o nevyhnutelný (resp. kdesi zakořeněný) problém výchovných organizací a organizované výchovy? Které neduhy připsat jednotlivcům (stačí nám pojmout je jako karikatury-- pedagog-školomet, pedagog-nováček, pedagog-revolucionář), které (karikatuře) systému?

Nakonec -- kam v dělení na mocné a ovládané, na dospělé a děti, na odborníky a laiky, postavit studenta VŠ?

Poslouží např. debata ve sborníku *Idea Univerzity* (ed. Jirsa) -- *pruské školství* jako průběžný trénink budoucích akademiků x Learsovo volání po tom, aby se universita otevřela veřejnosti (v zájmu zachování ducha svobodných umění a v opozici k manažerské kultuře!) a pojímala studenty jako laické publikum, součást veřejnosti.